

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы

КАРАР №9-2

Балык Бистәсе штп.

2018 елның 13 августы

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының "Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы" муниципаль берәмлегендә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу хокукларын тәмин итү, Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы Балык Бистәсе-Татарстан Республикасы бистә муниципаль районы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе турында беркетелә торган нигезләмәне расларга.

2. Карарны Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлегенә Татарстан Республикасы, Балык Бистәсе муниципаль районы, Балык Бистәсе штп., Ленин урамы, 48а йорт адресы буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендында һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында һәм <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге "Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталы"нда урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитетына йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль районы
Балык Бистәсе шәһәр җирлеге
Башлыгы урынбасары

Ф. Г. Әхмәтжанова

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының 2018 елның 13 августындагы 9-2 номерлы шәһәр җирлеге Советы карары белән расланды

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе турында нигезләмә

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Мәкалә 1. Әлеге Нигезләмәнең гамәлдә булу өлкәсе

Әлеге Нигезләмә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәتلәрне жайга сала һәм территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру эшчәнлегенә һәм туктатылуы белән бәйле мәсьәләләргә кагыла.

2 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә

2.1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегендә (алга таба – территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә Россия Федерациясе Конституциясе, җирле үзидарәнең Европа Хартиясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасының башка законнары нигезендә гамәлгә ашырыла Татарстан, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенә Уставы белән, бу нигезләмә белән, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлегенә җирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары белән.

2.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыру хокукына уналты яшыкә җиткән территориядә яшәүчеләр ия.

2.3. Гражданның территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы түбәндәге хокукларны үз эченә ала:

1) ул яшәгән территориядә территориаль ижтимагый үзидарә оешмасында катнашу инициаторы булу;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уздыра торган гражданнар җыелышларында (конференцияләрендә) катнашырга;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарына сайларга һәм сайланырга;

4) территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлеге турында мэгълүматны контрольдэ тоту һәм алу хокукы.

2.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ аның Уставы нигезендэ юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендэ дәүләт теркәве узарга тиеш.

3 Статья. Муниципаль берәмлектә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру принциплары

3.1. Муниципаль берәмлектә территориаль ижтимагый үзидарэ принципларда гамәлгә ашырыла:

1) Законлылык;
2) гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау;
3) жыелышларда, конференцияләрдә гражданның ирекле ихтыяр белдерүләре;

4) гражданны тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарэ формаларын сайлау ирекләре;

5) территориаль ижтимагый үзидарэ территориясендә яшәүче гражданның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрдә үз инициативаларын эшләү һәм гамәлгә ашыру буенча карарлар кабул итүдә, аларны гамәлгә ашыруда ирекле катнашуы;

6) гражданның территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының сайлаулары һәм контрольлеге;

7) хәбәрдарлык һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу;

8) территориаль ижтимагый үзидарэ мәнфәгатьләрен һәм муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен берләштерү;

9) муниципаль берәмлекнең жирле үзидарэ органнары белән багланышлар.

3.2. Әлеге статьяның 3.1 пунктында санап үтелгән принциплар жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый эшчәнлеге һәм территориаль ижтимагый үзидарәнең гамәли эшчәнлеге нигезе булып тора.

4 Статья. Эшчәнлекнең максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре территориаль ижтимагый үзидарэ

4.1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең максатлары:

1) гражданны яшәү урыны буенча жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә жәлеп итү;

2) муниципаль берәмлектә яшәүчеләрдә алар кулланган муниципаль мөлкәткә һәм торақ-коммуналь хужалык объектларына, территорияне төзекләндерүгә җаваплы караш формалаштыру.

4.2. Территориаль ижтимагый үзидарэ бурычларына аның Уставы белән кертелгән мөмкин:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча халыкның үз инициативаларын гамәлгә ашыру өчен жәмәгать эшләрен оештыру;

2) устав белән территориаль ижтимагый үзидарэ компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлеге өчен кирәкле мәгълүматны алу һәм тарату;

4) муниципаль берәмлекнең жирле үзидарэ органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара эшчәнлек;

5) сораштыру һәм анкета үткөрү юлы белән территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча халык фикерен ачыклау;

6) территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе торышын контрольдә тоту;

7) гражданнарга торак-көнкүреш характерындагы мәсьәләләргә хәл итүдә булышлык итү.

4.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчэнлеге гражданнарның территориаль ижтимагый үзидарэ көче белән мөстәкыйль хәл ителергә һәм жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр белән турыдан-туры бәйлә проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелергә тиеш. Мондый эшчәнлекнең төп юнәлешләренә кертелергә мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарэ территориясен төзекләндерү, шул исәптән яшелләндерү, ишегалды территорияләрен һәм урамнарны яктырту, ишегалды инвентарен ремонтлау һәм жиһазлау һ. б.;

2) халыкның ял итү урыннарын, уен һәм спорт майданчыкларын урнаштыру, бушлайцияләргә оештыру, китаплар, фильмнар алмашу һ. б., мәдәни, спорт һәм башка ял чараларын оештыру һәм үткөрү, шул исәптән балалар һәм яшьләр өчен дә.;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрендә гражданнарның тормыш куркынычсызлыгын арттыру чараларында катнашу, шул исәптән жәмәгать тәртибен саклау буенча ирекле дежурлыklar, гражданнарның хокукка каршы гамәлләр кылуы турында хокук саклау органнарына хәбәр итү, янгыннарны сүндерүдә ярдәм итү, янгынга каршы стендларны тиешенчә тоту һ. б.;

4) гражданнарның социаль якланмаган категорияләренә (өлкәннәргә, инвалидларга, аз тәмин ителгән, ялгыз, шулай ук күп балалы гаиләләргә) һәм авыр тормыш хәлдә калган башка кешеләргә, шул исәптән ярдәмгә мохтажларны ачыклау, кулдан килгәнчә ярдәм күрсәтү, хәйрия акцияләргә оештыру, оешмаларга һәм гражданнарга мондый акцияләргә үткөрүдә ярдәм күрсәтү, социаль яклау территориаль ижтимагый үзидарэ көче белән хәл ителергә тиеш булмаган бу өлкәдә проблемалар булу турында.

4.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенә максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре өелеге статьяның 4.1 – 4.3 пунктларында күчерү тулысынча яисә искәртмә булып тормый һәм гражданнарның территориаль ижтимагый үзидарэ уставын эшләгәндә аларның күләмен һәм эчтәлеген төзәтү хокукларын чикләми.

2 бүлек. УЧРЕЖДЕНИЕ, УСТАВ ТЕРКӘҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӨЛГӘ АШЫРУ

5 Статья. Территориаль оештыру тәртибе ижтимагый үзидарә

5.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында кимендә өч кешедән торган гражданнарның инициатив төркеме төзелә.

5.2. Инициатив төркем:

1) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башлыгы адресына (алга таба-жирлек башлыгы) һәм Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге башкарма комитеты адресына (алга таба-жирлекнең башкарма комитеты) территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру нияте турында хәбәр жибәрә, анда тотылырга тиеш:

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр, әлеге территория чикләре тасвирламасын да кертеп;

- территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашырга хокуклы кешеләр саны турында белешмәләр бирүне сорап мөрәҗәгать итү;

- инициатив төркем әгъзалары турында мәгълүматлар (фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, туган көне, сериясе, номеры һәм датасы бирү паспорты яки документ, алмаштыручы гражданин паспорты, яшәү урыны адресы, документ, подтверждающие факт яшәү);

2) Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләп чыгара һәм территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданныр жыелышын оештыра;

3) Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы Балык Бистәсе шәһәр җирлеге Советы тарафыннан билгеләнгәннән соң (алга таба - Жирлек советы) территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен карауга муниципаль берәмлек территориаль ижтимагый үзидарәнең тиешле территориясендә гамәлгә кую, территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү һәм территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләрне караганда территориаль ижтимагый үзидарә вәкилен (вәкилләрен) билгеләү мәсьәләләре чыгарган гражданныр жыелышын (конференциясен) чакыра.

5.3. Хәбәрнамәдән соң инициатив төркем эшнең теләсә кайсы этабына да гражданнырның жыелышын (конференциясен) әзерләүдә һәм үткәрүдә Оештыру, методик һәм консультатив ярдәм сорап җирлек советына һәм җирлек башкарма комитетына мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

5.4. Территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү вакытыннан алып җирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

6 Статья. Территориаль территорияләр һәм чикләр ижтимагый үзидарә

6.1. Территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнырның жыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук гражданнырның түбәндәге территорияләре чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә органныр булдыру аша башкарыла:

- 1) күпфатирлы торак йорт подъезды;
- 2) күпфатирлы торак йорт;
- 3) торак төркем;
- 4) торак микрорайоны;

- 5) жирлек булмаган торак пункт;
- б) гражданның башка территорияләре.

6.2. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре жирлек Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

Билгеле бер территориядә бердән артык территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла алмый.

6.3. Бер территория чикләрендә тулысынча яки өлешчә кабатланучы компетенциягә ия булган ике һәм күбрәк территориаль ижтимагый үзидарә органы гамәлдә була алмый.

6.4. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территориянең чикләре аерылгысыз булырга тиеш (әгәр аның составына бердән артык торак йорт керсә).

6.4.1. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре муниципаль берәмлек чикләренә чыга алмый.

6.4.2. Предприятиеләргә, учреждениеләргә, оешмаларга билгеләнгән тәртиптә беркетелгән территорияләрдә территориаль ижтимагый үзидарә тиешле жир участогы Хокук иясе белән килештереп башкарыла.

6.5. Жирлек советы территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен билгеләргә яисә жирлек Советына хәбәрнамә кәргәннән соң 2 айдан да соңга калмыйча территориянең башка Нигезләнгән вариантын тәкъдим итәргә тиеш. Әлеге мәсьәләне утырышка чыгару жирлек Советы регламенты таләпләренә туры китереп башкарыла.

Каршылыклар килеп туган очракта, чикләренә билгеләү турындагы мәсьәләне өстәмә өйрәнү зарурлыгы жирлек советының чираттагы утырышына кадәр озайтылырга мөмкин.

Жирлек советы инициатив төркемнең чикләренә билгеләү турындагы тәкъдимен кире кага:

1) Әгәр инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән территория территориясе территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территориягә тулысынча туры килсә (әлеге карарны әлеге Нигезләмәнең 8 статьясының 8.12 пунктында каралган нигезләр буенча юкка чыгару очракларыннан тыш);

2) әгәр инициатива төркеме тәкъдим иткән территориядә торак йортлар бөтенләй юк икән;

3) әлеге Нигезләмәнең 7 статьясындагы 7.1 пунктында каралган тәртиптә һәм срокларда инициатив төркем тәкъдиме Тиешле территориядә яшәүче гражданның жыелышы беркетмәсе белән расланмаган булса.

Әлеге Нигезләмәнең 5 статьясындагы 5.2 пунктының 1 пунктчасында күрсәтелгән мәгълүматлар инициатив төркем тарафыннан тулы күләмдә күрсәтелмәгән очракта, чикләренә билгеләү турындагы тәкъдимне карау срогы документларның тулы комплектын тапшырганнан соң исәпләнә.

Инициатив төркем тарафыннан дәрәс булмаган белешмәләр бирелгән очракта, документлар инициатив төркемгә кайтарыла, чикләренә билгеләү турындагы тәкъдим каралмый.

6.6. Жирлек Советы чикләрен билгеләгән очракта, инициатив төркем гамәлгә кую жыелышын (конференция) чакыру процедурасын башларга хокуклы.

6.7. Инициатив төркем әгъзалары шәхси гариза нигезендә жирлек башлыгы тарафыннан расланган форма буенча территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру гамәлләрен башкару хокукын раслаучы документ бирелә.

7 Статья. Каршылыкларны көйләү тәртибе,
Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Президиумы карарлары (2015 елның 9 апреле)
территориаль ижтимагый үзидарә

7.1. Инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән территория тулысынча яисә өлешчә башка инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән территориягә туры килсә һәм әлеге территориядә территориаль ижтимагый үзидарә (жирлек Советы тарафыннан әлеге территориягә карата территориаль ижтимагый үзидарә оештырылмаган булса), документларны карау түбәндәге тәртиптә башкарыла.

Инициатив төркем (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан тапшырылган документларны алдан карап тикшерүне гамәлгә ашыручы орган тиешле территориягә карата тәкъдимнәр биргән барлык инициатив төркемнәргә хәбәр итә һәм әлеге мәсьәләне жирлек советы утырышы каравына кертелгәнче, чикләрен билгеләү турында килешүгә килергә тәкъдим итә.

Күрсәтелгән килешү булмаганда инициатив төркемнәр тарафыннан туры килүче территориядә яшәүчеләрнең жыелышлары үткәрелергә тиеш, аларда әлеге территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарәгә кертү буенча гражданнар фикере ачыкланырга һәм рәсмиләштерелергә тиеш. Шул ук вакытта:

1) жыелыш кворумы территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашу хокукына ия булган туры килүче территориядә яшәүчеләр саныннан билгеләнә;

2) жыелышта уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең ким дигәндә өчтән бере мәжбүри рәвештә булырга тиеш;

3) жыелышта әлеге территориядә чикләрен билгеләү турында тиешле тәртиптә тәкъдимнәр биргән барлык инициатив төркемнәр, тиешле сайлау округларыннан сайланган депутатлар, жирлек башкарма комитеты вәкилләре һәм башка кызыксынган затлар катнашырга хокуклы;

4) туры килгән территориядә яшәүчеләр теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә кертү вариантлары турында мәгълүмат бирергә тиеш;

5) туры килгән территориядә яшәүчеләр территорияне территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә кертү өчен бер генә вариант өчен тавыш бирәләр.

Жирлек советы жыелышларның беркетмәләре нигезендә чикләрен билгеләү турында Карар кабул итә, аларда территориаль ижтимагый үзидарәләрнең берсе чикләренә туры килә торган территория, тиешле территориядә яшәүчеләр турында белешмәләр, аларның тавыш бирү нәтижәләре булырга тиеш.

Территориаль ижтимагый үзидарәләрнең башка инициатив төркемнәр тарафыннан туры килгән территориягә карата тәкъдим ителгән чикләре, Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килү шарты белән, туры килүче территориядән тыш билгеләнергә мөмкин.

Элеге пунктның икенче абзацында күрсәтелгән хәбәрнамәне жибәргәннән соң 1 ай үткәч, жылышлар беркетмәләре инициатив төркемнәр тарафыннан жирлек Советына тапшырылмаса, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую буенча элеге инициатив төркемнәрнең гамәлдә булуы туктатылган дип санала.

7.2. Тарафыннан башлангычлары тарафыннан жирлек тарафыннан советлары территориаль и жтимагый үзидарәнең чикләрен билгеләү турындагы карар кабул ителгән территориясә белән тулсынча турлары кила торганы чикләрен билгеләү турында территориясә тараф жирлеген тарафыннан очракт тәкъдим кире кагулы (әлге нигезламан 8 статьясында 8.12 пунктында каралган нигезләр буенча икән билгеләү очрактарыннан тыш).

7.3. Инициатив төркем тарафыннан жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территория белән өлешчә туры килә торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим кертелгән очракта, инициатив төркем тарафыннан элек билгеләнгән чикләргә үзгәртү белән килешеп (жирлек Советы тарафыннан элек кабул ителгән карарны юкка чыгару очрактарыннан тыш) гражданнар жылышы (конференциясә) беркетмәсенә күчәрмәсә тапшырылырга тиеш элеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 8.12 пункты). Элеге жылыш (конференция) элек билгеләнгән территория чикләрендә яшәүче гражданнар арасында үткәрелә.

Жылыш (конференция) беркетмәсенә күчәрмәсә тәкъдим ителгән очракта, яңа барлыкка килә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү белән бер үк вакытта жирлек Советы тарафыннан элек билгеләнгән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү мәсьәләсә карала.

7.4. Территориаль ижтимагый үзидарә элеге территориядә гамәлгә куелган һәм территориянең бер өлешендә яңа территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую күздә тотылса, яңа барлыкка килә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләргә бер үк вакытта гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясә чикләрен үзгәртү белән билгеләнә.

Инициатив төркем элеге территориядә яшәүче гражданнар жылышын (конференциясен) карап тикшерүгә яңа территориаль ижтимагый үзидарә оештыруга бәйлә рәвештә гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим кертә.

Территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турындагы тәкъдим территориаль ижтимагый үзидарә органына жибәрелә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы тәкъдим кәргәннән соң бер ай эчендә жылыш (конференция) билгеләргә тиеш.

Жылыш (конференция) тәкъдим кәргән көннән ике айдан да артмыйча үткәрелә.

Жылыш (конференция) протоколының күчәрмәсә инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Жылыш, конференция яңа территориаль ижтимагый үзидарә оештыруга бәйлә рәвештә гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим кабул иткән очракта, гражданнарның инициатив төркемә жирлек Советына төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә

жыелышы (конференция) беркетмәсенен күчermәсе дә кушып бирелә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы шулай ук жирлек Советына гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдимнәр жиберә.

Жирлек Советына гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында жыелыш (конференция) беркетмәсенен күчermәсе тапшырылмаган очракта, гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарәнен үз чикләрен үзгәртү турындагы тәкъдиме, яңа барлыкка килә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләре әлеге Нигезләмәнен 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килә торган территориядән тыш билгеләнергә мөмкин.

Элегрәк гамәлгә куелган территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген туктату һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик зат буларак аны бетерү очраklары искәrmә булып тора.

7.5. Ике һәм аннан да күбрәк территориаль ижтимагый үзидарәләр берләшкән очракта, инициатив төркем берләшү, элеккеге чикләрдә территориаль ижтимагый үзидарә башкаруны туктату һәм берләштереләргә тиешле территорияләрдә яшәүче граждaннар жыелышларын (конференцияләрен) карап тикшерү өчен Берләшкән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр керте.

Тәкъдимнәр һәр территориаль ижтимагый үзидарә органына жиберелә.

Территориаль ижтимагый үзидарәнен тиешле органнары тәкъдимнәр кергәннән соң бер ай эчендә үз территорияләрендә жыелышлар (конференцияләр) билгеләргә тиеш.

Жыелышлар, конференцияләр тәкъдимнәр кергән көннән ике айдан да артмыйча үткәрелә.

Жыелышлар (конференцияләр) беркетмәләренен күчermәләре инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Барлык территориаль ижтимагый үзидарәләрнен жыелышлары (конференцияләре) аларны берләштерү, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату һәм Берләшкән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр кабул иткән очракта, граждaннарның инициатив төркеме жирлек советына аның чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук булган территориаль ижтимагый үзидарәләрнен жыелышлары (конференцияләре) карарларының күчermәләре дә беркетелә.

Юридик затлар буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарәләрне берләштерү граждaнлык законнары белән билгеләнгән юридик затларны үзгәртеп кору өчен хокукый нәтижәләргә китерә.

7.6. Территориаль ижтимагый үзидарәне ике һәм аннан да күбрәк инициатив төркемгә бүленгән очракта, территориаль ижтимагый үзидарәне бүлү, элеккеге чикләрдә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату һәм территориаль ижтимагый үзидарәләр чикләрен билгеләү турында тәкъдим керте.

Тәкъдим территориаль ижтимагый үзидарә органына жиберелә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы тәкъдим кергәннән соң бер ай эчендә жыелыш (конференция) билгеләргә тиеш.

Жыелыш (конференция) тәкъдим кергән көннән ике айдан да артмыйча үткәрелә.

Жыелыш (конференция) протоколының күчermәсе инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Территориаль ижтимагый үзидарәне элеккеге чикләрдә бүлешү, гамәлгә ашыруны туктату һәм барлыкка килүче территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдим кабул ителгән очракта, гражданның инициатив төркеме жирлек Советына аларның чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итә. Аңа шулай ук булган территориаль ижтимагый үзидарә жыелышы (конференция) карарының күчermәсе дә кушып бирелә.

Юридик зат буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарәне бүлү гражданны законнары белән юридик затларны үзгәртеп кору өчен билгеләнгән хокукый нәтижеләргә китерә.

7.7. Территориаль ижтимагый үзидарә әлеге территориядә гамәлгә куелган һәм территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителмәгән территорияне кертү күздә тотылса, кушылучы территориянең инициатив төркеме территориаль ижтимагый үзидарәнең гамәлдәге органына карау өчен тиешле тәкъдим кертә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы тәкъдим кергәннән соң бер ай эчендә жыелыш (конференция) билгеләргә тиеш.

Жыелыш (конференция) тәкъдим кергән көннән ике айдан да артмыйча үткәрелә.

Инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән территорияне территориаль ижтимагый үзидарә чикләренә кертү турында тәкъдим кабул ителгән очракта, территориаль ижтимагый үзидарәнең гамәлдәге органы жирлек Советына элегрәк билгеләнгән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итә.

7.8. Территориаль ижтимагый үзидарә органы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдим кабул ителгән очракта, жирлек башлыгы адресына һәм тиешле район хакимияте адресына тапшырыла:

территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү нияте турында белдерү;

территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган, әлеге территория чикләре тасвирламасын да кертәп, элек билгеләнгән территория чикләрен үзгәртү турында тәкъдим;

территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашырга хокуклы кешеләр саны турында белешмәләр бирүне сорап мөрәжәгать итү;

территориаль ижтимагый үзидарә жыелышы (конференциясе) беркетмәсе, чикләренә үзгәртү турында инициатив төркем тәкъдиме кабул ителде, шулай ук жыелышта катнашучыларны теркәү турында мәгълүматлар (конференцияләр);

уналты яшькә житкән 10 кешедән ким булмаган инициатив төркем әгъзалары турында белешмәләр (фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, сериясе, номеры һәм паспорт яки граждан паспортын, яшәү урыны адресын алмаштыручы документ, Тиешле территориядә яшәү фактын раслаучы документ). Тиешле территориядә яшәүче һәм территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашырга хокуклы кешеләр саны 10 кешедән ким булса, белешмәләр уналты яшькә житкән барлык кешеләргә тапшырыла;

территориаль ижтимагый үзидарэ Рәисе турында белешмэлэр (фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, туган көне, сериясе, номеры һәм датасы паспорт яки документ, гражданин паспортын, яшәү урыны адресын алыштыра, Тиешле территориядә яшәү фактын раслый торган документ, аның сайлануын раслый торган документ).

8 Статъя. Оештыру жыелышы (конференция)

8.1. Оештыру жыелышын (конференцияне) оештыруны һәм үткәрүне муниципаль берәмлек уставы нигезендә гражданнарның инициатив төркеме тәэмин итә.

8.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне төзү буенча гражданнарның жыелышын яки конференциясен үткәрү турында карар төзелә торган жәмәгать үзидарәсе территориясендә яшәүчеләр санына бәйле рәвештә кабул ителә. Әлеге территориядә яшәүчеләр саны 300 кешедән ким булганда, гражданнар жыелышы, 300 дән артык кеше – гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) үткәрелә.

8.3. Территориаль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүчеләр саны буенча гражданнар конференциясенә (делегатлар жыелышына) делегатлар сайлау буенча вәкиллек нормасын тәшкил итә:

территориаль ижтимагый үзидарә азкатлы шәхси төзелеш территориясендә барлыкка килгән очракта гражданнар конференциясенә делегатлар сайлау буенча вәкиллек нормасы 10нан да ким булмаган һәм 30 дан да артык булмаган 1 делегат тәшкил итәргә тиеш;

- 300дән 2000 кешегә кадәр - 20 гражданнан 1 делегат;
- 2000 дән 3000 гә кадәр кеше-30 кешедән торган делегат;
- 3000-5000 кеше-50 кешедән торган 1 делегат;
- 5000 нән артык кеше-100 кешедән торган делегат.

8.4. Оештыру жыелышын (конференцияне) чакыру, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында инициатив төркем Тиешле территориядә яшәүчеләргә, әлеге территориядә яшәүчеләргә мәгълүматларны әлеге территориядә яшәүчеләргә житкерүне (игъланнарны урнаштыру, фатирларны йөрөп чыгу һ.б.), шулай ук жирлек Советы, жирлек башкарма комитетына язма рәвештә хәбәр итә.

8.5. Жыелыш (конференция) башланыр алдыннан тиешле территориядә яшәүчеләрне (конференция делегатларын) теркәү үткәрелә.

8.6. Әгәр дә анда уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең ким дигәндә 1/3 өлеше булса, оештыру жыелышы хокуклы дип санала.

8.7 гамәлгә кую конференциясе хокуклы, әгәр анда уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең кимендә 1/3 вәкиле булган сайланган делегатларның 2/3 өлеше катнашса.

8.8. Жыелышта (конференциядә) рәислек итүче һәм секретарь сайлана.

8.9. Жыелыш (конференция) үткәрү процедурасы беркетмәдә чагыла, ул жыелыш (конференция) секретаре тарафыннан ирекле язма рәвештә алып барыла һәм жыелышның (конференциянең) рәислек итүче һәм Секретаре тарафыннан имзалана.

8.10. Жирле үзидарә органнары киңәшмәдә тавыш бирү хокукы белән гамәлгә кую жыелышында (конференциядә) катнашу өчен үз вәкилен жибәрәргә хокуклы.

8.11. Оештыру жыелышында (конференция) карарлар кабул ителә:

1) тиешле территория чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру турында;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау турында;

3) территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү турында;

4) территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләрне караганда территориаль ижтимагый үзидарәдән вәкилләре (вәкилләрне), вәкаләтле вәкилләрне) сайлау турында.

Күрсәтелгән карарлар ачык тавыш белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8.12. Жирлек Советы карары үз көченә керткән көннән алты ай эчендә территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен документлар тапшырылмаган очракта, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую гамәлләре туктатылган дип санала. Шул ук вакытта жирлек Советының чикләрен билгеләү турындагы карары юкка чыгарылырга мөмкин.

9 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы

Территориаль ижтимагый үзидарә Уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) милекне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларынан файдалану һәм файдалану тәртибе;

б) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

10 Статья. Уставны теркәү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә

10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен жирлек башлыгына территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) тапшырыла:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында барлык вәкаләтле гражданнар жыелышы (конференциясе) вәкилләре имзалаган гариза;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышы (конференциясе) беркетмәсе, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны, паспортын алмаштыручы паспорт яки документ бирүнең фамилиясен, исемне, әтисенең фамилиясен, туган көнен, сериясен, номерын һәм датасын күрсәтеп;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

10.2. Әлеге статьяның 10.1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш башка документларны тапшыру турындагы таләп рәхсәт ителми.

10.3. Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда исемлекне һәм аларны алу датасын

күрсәтеп расписка бирелә.

10.4. Жирлек башлыгы, территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар кәргәннән соң, ике атналык срукта, уставны теркәү яки теркәүдән баш тарту турында жирлек Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

10.5. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карау жирлек башлыгы төзегән комиссия тарафыннан башкарылырга мөмкин, аның составына депутатлар, юридик бүлек вәкилләре, жирлек башкарма комитеты вәкилләре керә.

10.6. Гражданнар жыелышының (конференциянен) вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карап тикшергәндә, Уставны карау нәтижеләре турында мәгълүмат алырга хокуклы.

10.7. Гражданнар жыелышы (конференциясе) карары буенча вәкаләтле вәкилләр территориаль ижтимагый үзидарә уставын жирлек Советы тарафыннан теркәлгәнче теләсә кайсы этапта кире алырга хокуклы.

10.8. Жирлек советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яки әлегә статьяның 10.1 пунктында күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 календарь көне эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивацияләнергә тиеш.

10.9. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булырга мөмкин:

1) Россия Федерациясе Конституциясенә территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларына, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) гражданнар тарафыннан Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районының «Балык Бистәсе шәһәр тибындагы поселогы» муниципаль берәмлеге Уставында һәм әлегә Нигезләмәдә каралган территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибен үтәмәү.

10.10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын булдыруның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

10.11. Уставны теркәүдән баш тарту суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

10.12. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын карау нәтижеләре рәсми рәвештә язмача бирелергә тиеш.

10.13. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставы теркәлгән очракта, уставның бер нөсхәсе, теркәү турында тамга белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә жирлек Советында саклана.

10.14. Территориаль ижтимагый үзидарә уставларын теркәү турында белешмәләр жирлек башлыгының вәкаләтле әмере белән бүлекчә тарафыннан алып барыла һәм жирлек Советында саклана торган территориаль ижтимагый үзидарә уставлары реестрында чагыла.

10.15. Территориаль ижтимагый үзидарә Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр жирлек Советы тарафыннан Уставны теркәү тәртибенә охшаш тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр жирлек Советы

тарафыннан теркэлгән көннән үз көченә керә.

10.16. Территориаль ижтимагый үзидарәне юридик зат буларак теркәү Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату, территориаль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләрен туктату тәртибе

11.1. Территориаль ижтимагый үзидарә вәкаләтләрен туктату тәртибе аның Уставы белән билгеләнә.

11.2. Юридик зат булып торган территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге юридик затны бетерү өчен гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә туктатыла.

11.3. Юридик зат булмаган территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге гражданнар жыелышы (конференциясе) карары буенча йә территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләр срогы чыккан очракта, 6 ай дэвамында гражданнар жыелышы (конференциясе) тарафыннан яңа органнар сайланмаса туктатылырга мөмкин.

11.4. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләре территориаль ижтимагый үзидарә Уставында каралган очракларда һәм тәртиптә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнгән срок чыкканнан соң туктатыла.

11.5. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләрен туктату турында гражданнар жыелышы (конференциясе) карарлары;

2) гамәлдәге закон таләпләрен бозган очракта, закон көченә кергән суд карары;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставында каралган башка очракларда.

3 бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ОРГАННАР ҮЗИДАРӘ

12 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары

12.1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең иң югары органы булып территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру буенча гражданнар жыелышы (конференциясе) тора. Территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры гражданнар жыелышы (конференциясе) тарафыннан башкарылырга мөмкин.

12.2. Гражданнар жыелышы (конференциясе) карары буенча территориаль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары төзелергә мөмкин.

12.3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары сыйфатында чыгыш ясый ала:

1) территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәнбер органнары (территориаль ижтимагый үзидарә, казначылык территориаль ижтимагый үзидарә рәисе һ. б.);

2) Территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегиаль органнары (комитетлар,

Советлар һ.б.) гражданнар жыелышлары (конференцияләре) арасында территориаль ижтимагый үзидарә исеменнән чыгыш ясаучылар.

12.4. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

13 Статья. Территориаль органнар вәкаләтләре ижтимагый үзидарә

13.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклайлар;

2) гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, жирле бюджет акчаларын кулланып территориаль ижтимагый үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнары арасындагы шартнамә нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;

4) жирлек Советына, жирлек башлыгына һәм жирлек башкарма комитетына әлеге органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары тарафыннан компетенцияләренә әлеге актларны кабул итү кертелгән муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы.

13.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының башка хокуклары һәм бурычлары гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлар нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

14 Статья. Гражданнар жыелышлары (конференцияләре)

14.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышларын (конференцияләрен) билгеләү һәм уздыру тәртибе аның Уставы белән билгеләнә һәм гражданнарга жыелышны (конференцияне) уздыру вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр итүне күздә тотарга тиеш.

14.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы, уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.

14.3. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, уналты яшыкә житкән территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

14.4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының (конференциясенен) гадәттән тыш вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарэнең керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарэ органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау.

15 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе

15.1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең бердәнбер органы булып гражданнар жылышы (конференциясе) тарафыннан сайлана торган һәм тиешле территориядә яшәүче гражданнарны Гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарэнең вазыйфай затлары белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итүче территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе тора ала.

15.2. Рәис вәкаләтләренә кертелергә мөмкин:

1) гражданнарның жылышларын (конференцияләрен) эзерләү һәм уздыруны оештыру;

2) гражданнар жылышларын (конференцияләрен) алып бару;

3) кабул ителгән карарларның үтәлешен контрольдә тоту;

4) территориаль ижтимагый үзидарэ кассасы (алга таба – ижтимагый касса) акчаларын тоту юнәлешләрен эшләү;

5) гражданнар жылышлары (конференцияләре) карарлары нигезендә ижтимагый касса чараларын куллану;

6) гражданнарның жылышлары (конференцияләре) карарларына, протоколларына кул кую;

7) ижтимагый характердагы башка мәсьәләләренә хәл итү.

15.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарэнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар) каралган очракта, территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе сайланмый, ә аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарэ комитеты (Совет) рәисе башкара.

16 Статья. Казначылык территориаль ижтимагый үзидарэ органы

16.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ (ижтимагый касса) акчаларын жыю, исәпкә алу һәм тотуның дәрәслеге өчен жаваплы гражданнар жылышы (конференциясе) тарафыннан сайлана торган ижтимагый үзидарэнең бердәнбер финанс органы булып территориаль ижтимагый үзидарэ казнасы торырга мөмкин.

16.2. Казначы вәкаләтләренә мөрәжәгать итә ала:

1) гражданнарның акчалата кертемнәре суммаларын исәпләү;

2) акча жыю һәм исәпкә алу;

3) территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе тарафыннан ижтимагый касса акчаларын дәрәс тотуны тикшереп тору;

4) ижтимагый касса акчаларын халык алдында һәм территориаль ижтимагый үзидарэ органнары алдында тоту турында хисап.

16.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән территориаль ижтимагый үзидарэнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар), территориаль ижтимагый үзидарэ казначей каралса, аның функцияләрен территориаль ижтимагый үзидарэнең

казначылык Комитеты (совет) башкара.

17 Статъя. Территориаль комитетлар (Советлар) ижтимагый үзидарэ

17.1. Территориаль ижтимагый үзидарэнең коллегияль органы (комитет, совет һ.б.) гражданнар территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендэ жыелышта (конференциядэ) яшәү урыны буенча сайлана.

17.2. Комитет (совет) территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнгән өч кешедән дә ким булмаган срокка сайлана. Коллегияль орган составына комитет (Совет) һәм казначылык Комитеты (совет) рәисе керә.

17.3. Ижтимагый үзидарэ комитеты (Советы) гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы теркәлгәннән бирле гражданнар жыелышлары (конференцияләре) арасында үз вәкаләтләре чикләрендэ территориаль ижтимагый үзидарэ исеменнән чыгыш ясый.

17.4. Комитет (Совет) компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләрне хәл итү кертеләргә мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән комитет (Совет) житәкчелеге территориаль ижтимагый үзидарэ рәисенә йөкләнмәгән очракта Комитет рәисен (советны) сайлау;

2) аның әгъзалары арасыннан казначылык (Совет) сайлау;

3) комитетның (совет) жәмәгать кассасын булдыру һәм акчаларны тоту тәртибен билгеләү;

4) муниципаль берәмлек органнары һәм вазыйфай затлар белән үзара эшчәнлек;

5) гражданнар жыелышы (конференциясе) компетенциясенә кертелмәгән башка мәсьәләләр.

17.5. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставы белән тиешле территориаль ижтимагый үзидарэ территориясе чикләрендэ яшәүче һәр гражданның комитет (Совет) утырышларында катнашу хокукы карала ала. Комитет утырышында Гражданнарның катнашу тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнергә мөмкин.

18 Статъя. Комитет рәисе һәм казначы (совет)

18.1. Комитет рәисе (совет) - территориаль ижтимагый үзидарэнең сайланма заты-комитет тарафыннан үз составыннан сайлана һәм гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакияте һәм жирле үзидарэнең вазыйфай затлары белән мөнәсәбәтләрдә комитетны (советны) тәкъдим итә.

18.2. Комитет Рәисе вәкаләтләренә территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе өчен әлегә Нигезләмә белән билгеләнгән вәкаләтләр, шулай ук Комитет эшчәнлеген оештыру буенча үз вәкаләтләре (совет) керә ала.

18.3. Казначы-территориаль ижтимагый үзидарэнең сайланма заты-ижтимагый касса акчаларын жыю, исәпкә алу һәм дәрәс тоту өчен жаваплы.

18.4. Казначылык комитеты (Совет) вәкаләтләренә территориаль ижтимагый үзидарэ казначысы өчен әлегә Нигезләмә белән билгеләнгән вәкаләтләр керә ала.

18.5. Территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендэ комитет (совет) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарын тотуга керемнэр һәм чыгымнар сметасында каралган территориаль ижтимагый үзидарэнең үз чаралары чикләрендэ рәискә һәм казначыга бүләкләү формаларын һәм күләмнәрен мөстәкыйль билгели.

19 Статья. Территориаль органнар карарлары ижтимагый үзидарэ

19.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары үз компетенцияләре чикләрендэ карарлар кабул итэләр. Карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

19.2. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары тарафыннан үз компетенцияләре чикләрендэ кабул ителгән карарлар тиешле территория чикләрендэ яшәүче гражданнар, шулай ук әлеге территориядә территориаль ижтимагый үзидарэнең законлы хокукларына һәм мәнфәгатьләренә кагылышлы эшчәнлек алып баручы башка гражданнар һәм юридик затлар тарафыннан башкарыла.

19.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары карарлары муниципаль берәмлекнең жирле үзидарэ органнары һәм вазыйфаи затлары өчен тәкъдим характерына ия.

4 бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАННЫҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРЭ

20 Статья. Территориаль финанс ресурслары ижтимагый үзидарэ

20.1. Юридик зат булып торучы территориаль ижтимагый үзидарэнең финанс ресурслары үз акчаларыннан, шулай ук предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, гражданнар, үз эшчәнлегеннән керемнәр, шулай ук закон белән тыелмаган башка керемнәрдән тора.

20.2. Территориаль ижтимагый үзидарэ эшчәнлегенә гражданнарның акчалата кертемнәре күләме турындагы карар гражданнар жыелышы (конференциясе) тарафыннан кабул ителә һәм күрсәтелгән взносларны ижтимагый кассага кертүнең төрле вакыт аралыгын күздә тоту ала.

20.3. Гражданнарның акчалата кертемнәрен исәпкә алу, саклау, куллану һәм куллануны контрольдә тоту территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә гамәлгә ашырыла.

20.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру максатларында жирле үзидарэ органнары белән шартнамәчел мөнәсәбәтләргә керә алалар.

20.5. Муниципаль берәмлекнең жирле бюджетыннан акчалар территориаль ижтимагый үзидарэ белән жирлек башкарма комитеты арасында төзелгән шартнамәләр нигезендә бюджет законнары таләпләренә туры китереп, шул исәптән бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характерындагы принциптарын үтәп бирелергә мөмкин.

20.6. Жирле бюджеттан акча бүлөп бирү шартлары һәм тәртибе Чираттагы финанс елына муниципаль берәмлек бюджетын раслаганда жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

21 Статья. Территориаль мөлкәт ижтимагый үзидарә

21.1. Юридик зат буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә акчалары исәбеннән сатып алынган яисә территориаль ижтимагый үзидарә милкенә тыелмаган башка закон белән тапшырылган мөлкәткә ия булырга, файдаланырга һәм эш итәргә хокуклы.

21.2. Мөлкәтне алу тәртибе, шулай ук мөлкәттән һәм территориаль ижтимагый үзидарә финансларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

5 нче бүлек. ТЕРРИТОРИАЛЬ ГАРАНТИЯЛӘР ҺӘМ ЖАВАПЛЫЛЫК ИЖТИМАГЫЙ ҮЗИДАРӘ

22 Статья. Территориаль эшчәнлек гарантияләре ижтимагый үзидарә

22.1. Муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары:

1) муниципаль берәмлек халкына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукларын гамәлгә ашыруда булышлык күрсәтәләр;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнарына оештыру һәм методик ярдәм күрсәтәләр;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын аларның эшчәнлегә өчен кирәкле мәгълүмат белән тәмин итәләр;

4) халык жыелышларының, конференцияләренең, территориаль ижтимагый үзидарә органнарының карарларын үтәүгә ярдәм итәләр;

5) территориаль ижтимагый үзидарә органнары арасындагы бәхәсләрне хәл итүгә ярдәм итәләр.

22.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының мөрәжәгатьләре законнарда билгеләнгән срокларда мәжбүри каралырга һәм алар буенча жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан чаралар күрергә тиеш. Тикшерү нәтижеләре турында территориаль ижтимагый үзидарә органнарына хәбәр ителә.

22.3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары Тиешле территориядә яшәүчеләрнең хокукларын бозучы жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) дөгъва белдерү турында гаризалар белән законнарда билгеләнгән тәртиптә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

23 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәнең дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр белән хезмәттәшлеге

Эшчэнлекнең төп юнәлешләрен һәм бурычларын тормышка ашырганда территориаль ижтимагый үзидарә органнары законнарда билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары (полициянең участок вәкаләтле, балигы булмаганнар эшләре бүлекчәләре һәм башкалар), янгынга каршы хезмәт органнары, санитар-эпидемиологик күзәтчелек, мәшгульлек, халыкны социаль яклау хезмәте, торак-эксплуатацион хужалык, ветераннарның, инвалидларның ижтимагый берләшмәләре, башка органнар, оешмалар тарафыннан, ижтимагый берләшмәләр.

24 Статъя. Территориаль органнарның җаваплылыгы ижтимагый үзидарә

24.1. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының җаваплылыгы алар законнарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта килеп чыга.

24.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының тиешле территориядә яшәүчеләр хокукларын, закон нормаларын һәм муниципаль хокукый актларны бозып кабул ителгән карарлары һәм гамәлләре жирлек башлыгы, жирлек Советы, законнарда билгеләнгән тәртиптә гражданнар тарафыннан судка шикаять бирелергә мөмкин.

24.3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары Тиешле территориядә яшәүчеләр алдында җаваплы. Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның ышанычын югалткан очракта, сайланган затлар, территориаль ижтимагый үзидарәнең сайланулы органы әгъзалары территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнгән тәртиптә гражданнар җыелышы (конференциясе) карары буенча кире алынырга мөмкин.